

А одним із ключових показників для оцінювання має стати відсоток річного доходу випускника закладу від середнього показника оплати праці у певній сфері зайнятості. Демотивуючий коефіцієнт для стратегії аутсайдера, за будь-якого місця в рейтинговому оцінюванні, стимулюватиме кожен університет лише до прогресу. До того ж забезпечується принцип вирівнювання конкурентних умов для усіх закладів вищої освіти як з різними бекграундами, так і масштабами діяльності [1].

Подальші дослідження варто спрямовувати на виявлення та усунення слабких ланок в саморегулюючій системі після її впровадження та досвіду практичної реалізації.

Бібліографічний список:

1. Velychko, O., Khalatur, S., Bondarchuk, N., & Bahorka, M. (2022). Self-regulation system of continual improvement of quality and efficiency in higher education: A case of Ukraine. *Knowledge and Performance Management*, Vol. 6, No. 1, pp. 11-20.

НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

ГРЖЕВА О.М., доктор економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет, Україна
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4548-3512>
E-mail: olgagirzheva@ukr.net

У сучасному світі, що динамічно розвивається, існує потреба в ініціативних, самостійних людях, які легко адаптуються до нових умов. Підвищуються вимоги не лише до якості підготовки студентів як висококваліфікованих фахівців, а й до розвитку їх інтелектуальних та творчих здібностей, що дозволяють їм вільно володіти своєю професією, розвивати

здатність критично мислити, висловлювати та захищати свою точку зору, свої позиції, успішно знаходити вихід із нестандартних ситуацій. Невід'ємною якістю сучасного професіонала в будь-якій області сьогодні повинні бути такі якості особистості, як гнучкість, швидка орієнтація на умови, що змінюються, і готовність дотримуватися цих змін, легка навченість, високий рівень розвитку комунікативних здібностей і добре розвинена рефлексія умов протікання діяльності.

Тому основна задача сучасної освіти полягає у необхідності якісної підготовки майбутніх фахівців, у формуванні цілісної та гармонійної особи. Цього можна досягти шляхом систематичного включення студента в самостійну діяльність, яка у навчальній діяльності виявляється у самостійній роботі та набуває характеру проблемно-пошукової діяльності.

Саме самостійну роботу провідні викладачі завжди вважали одним із найбільш ефективних шляхів активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку критичного мислення, розвитку самостійності, відповідальності та творчих здібностей. Студент повинен працювати на занятті та вдома по можливості самостійно, а викладач має лише організовувати, контролювати цей процес та керувати ним.

Основу освітнього процесу при дистанційному навчанні складає цілеспрямована та контрольована інтенсивна самостійна робота студента.

На нашу думку, самостійна робота студентів – це спланована та організована викладачем активна діяльність студентів, спрямована на досягнення поставленої мети, виконання встановлених задач, здійснювана без безпосереднього керівництва викладача.

Хьюї Б. Лонг вважає, що успішні, самостійні учні можуть бути описані двома психологічними ознаками [1]:

1) особистісні риси, пов'язані з особистістю: впевненість у собі, внутрішня спрямованість, мотивація досягнення;

2) індивід має, принаймні, шість видів когнітивних навичок, особливо важливих для успішного самостійного навчання. До них належать: навички постановки цілей; навички обробки інформації; інші когнітивні навички; деяка компетентність у темі, що вивчається, або тісно пов'язаної з нею області чи галузі; навички прийняття рішень; самосвідомість.

Виходячи з розуміння поняття «самостійна робота» можна виявити важливу та необхідну умову організації самостійної роботи студентів – це формування умінь самостійно здобувати знання, навички та можливість організації навчальної та наукової діяльності. А отже, провідна мета організації та здійснення самостійної роботи студента має збігатися з метою навчання студента – підготовкою фахівця з вищою освітою та сформованими професійними компетенціями.

У наш час існує достатня кількість інноваційних технологій, що дозволяють дуже ефективно організувати самостійну роботу студента. А саме: проблемне, модульне, проєктне навчання, ігрові технології, case-технології тощо.

Застосування сучасних технологій та дидактичних засобів навчання дозволяє організувати самостійну роботу студентів відповідно до найважливіших умов її організації:

- обов'язкова підготовка студентів до виконання завдань;
- різноманітність видів самостійної роботи;
- підбір завдань, що сприяють пробудженню інтересу до їх виконання, облік здібностей студентів;
- ознайомлення студентів із джерелами отримання необхідної для виконання завдання інформації;
- надання викладачем у разі потреби допомоги у роботі та консультацій з проблемних питань;
- обов'язкова перевірка та оцінка викладачем самостійної роботи студентів.

Навчання за допомогою сучасних технологій надає можливість студентам проявити самостійність при плануванні своєї діяльності, виборі шляхів досягнення поставлених завдань

сприяє формуванню професійної готовності, оволодінню системою знань, умінь та творчого їх використання у професійній діяльності та самоосвіті, сприяє розвитку активності особистості у навчальному процесі, формуванню пізнавальних інтересів, креативних здібностей насамперед [2].

Очевидно, що в умовах повного дистанційного навчання багато студентів відчувають труднощі з організацією самостійної роботи:

1) різний рівень підготовленості студентів до виконання самостійної роботи;

2) перехід від школи до закладу вищої освіти, особливо у студентів молодших курсів, що вимагає формування навичок самостійної роботи у ЗВО;

3) різний рівень сформованості мотивації студентів;

4) проблема планування часу;

5) проблема критеріїв оцінювання самостійної роботи студентів.

В умовах дистанційного навчання технологія організації самостійної пізнавальної діяльності студентів має певну специфіку, в тому числі з точки зору застосування освітніх форм і методів.

А отже, по-перше, в процесі використання дистанційної форми навчання має бути посилено індивідуальний навчальний компонент у порівнянні з традиційним фронтальним навчанням.

Дистанційна форма – це форма особистісно орієнтованого навчання. Тому особливе значення має бути приділено індивідуальному підходу в організації та плануванні різних форм та методів самостійної роботи студентів, враховуючи індивідуально-типологічні особливості, а також рівень розвитку інтелектуальної сфери студентів.

Також особливе місце та роль має бути відведена диференційованому підходу, розроблення різнорівневих завдань для студентів.

Спільно-розподілена діяльність студентів при виконанні завдань у процесі самостійної роботи має особливе значення, оскільки вона передбачає створення мікрогруп, спрямованих на організацію спільної діяльності студентів за рішенням основної мети та завдань заняття; провадження спільно-розподіленої діяльності студентів; розробку в мікрогрупах плану поетапної підготовки до різних видів занять; здійснення різноманітних досліджень, з інтересів студентів та інших. форми роботи. Крім того, колективні форми роботи відіграють важливу роль в організації самостійної роботи, стимулюють та розвивають мотивацію студентів, створюють основу для емоційно-морального переживання, новизни та цікавості.

По-друге, удосконалення керівництва самостійної роботи студентів – це організація груп взаємодопомоги. Самостійна робота студентів може бути індивідуальною, парною та груповою. Виходячи з цього, для ефективної навчальної діяльності студент повинен володіти методами планування та організації самостійної роботи з навчальним матеріалом, навичками самоосвіти.

В процесі організації взаємодопомоги студенти самі здійснюють консультації один одному, особливо при освоєнні важкого матеріалу. Такі консультації є однією з форм керівництва роботою студентів та надання їм допомоги у самостійному вивченні дисципліни.

І по-третє, розробка нових та удосконалення існуючих форм організації самостійної роботи студента у рамках дистанційного навчання. Традиційно використовувані нами форми організації самостійної роботи студентів, такі як: підготовка до семінарських занять; читання та аналіз статей, монографій; ознайомлення з темами, що не знайшли відображення в рамках лекцій та семінарських занять; виконання контрольних робіт; підготовка доповідей, рефератів; написання есе на проблемні теми; участь у складанні тестів; складання бібліографії з заданої теми та інші, необхідно планувати не

формально, а з урахуванням різного рівня підготовленості студентів до виконання самостійної роботи, а також різного рівня сформованості навчальної та професійної мотивації студентів.

Особливу увагу необхідно звернути на планування часу, що відводиться на виконання різноманітних завдань, враховуючи різний рівень динамічних характеристик та особистих можливостей студентів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів мають бути, на наш погляд, чітко позначені та доведені до відома студентів з урахуванням використання методів контролю та самоконтролю у навчанні.

Вважаємо, що необхідно урізноманітнити та доповнити зміст самостійної роботи студентів такими видами та формами, як: створення електронних та інтерактивних посібників з темами, що вивчаються; заняття з використанням репозитарію бібліотеки університету; ситуаційний аналіз; створення тематичних веб-сторінок; написання свого (іноді хай це буде і креативне рішення) варіанту плану лекції чи її частини; підготовка фрагмента практичного заняття; створення та вирішення різноманітних навчальних ситуацій; створення web-квестів тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що самостійна робота студента відіграє важливу роль у процесі навчання і має стати основою підготовки сучасних фахівців до їхньої подальшої професійної діяльності. Тому її питанням організації та активізації має приділятися особлива увага.

Бібліографічний список:

1. Long H.B., & Associates. Self-directed learning: Application and research. Norman, OK: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education. 1992. 156 p.

2. Сушко О.В., Колодій О.С. Управління самостійною роботою студентів ЗВО у процесі професійної підготовки. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: зб. наук.-метод. праць. ТДАТУ. Мелітополь, 2020. Вип. 23. С. 144-151.